

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY
NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z GEOGRAFIE**

BRATISLAVA 2016

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky dňa 21. 12. 2016
pod číslom 2016-25786/49974:1-10B0 s platnosťou od 1. 9. 2018

CIEĽOVÉ POŽIADAVKY Z GEOGRAFIE

Cieľové požiadavky z geografie majú ucelený a nadpredmetový charakter, sú formulované ako požiadavky na výstup zo stredoškolského vzdelávania a ich cieľom je aby žiaci dokázali prostredníctvom odpovedí na požiadavky predviesť riešenie problémov na maturitnej skúške a využívať pritom kompetencie, získané počas stredoškolského štúdia.

Cieľové požiadavky z geografie sú formulované tak, aby žiaci pri prezentácii vedeli využívať vedomosti a zručnosti v súvislostiach, vedeli ich racionálne a efektívne využívať, prezentovať informácie v rôznych grafických podobách (grafy, tabuľky, schémy, animácie, filmy a pod.) a zrozumiteľne ich interpretovať. Vyučovanie by malo viesť k tomu, aby žiaci dokázali na maturitnej skúške prezentovať vlastné riešenie problému návrhom projektu.

Cieľové požiadavky na maturitnú skúšku z geografie obsahujú päť tematických celkov učiva. V každom tematickom celku je spresnený obsah a požiadavky na vedomosti a zručnosti.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov sú sformulované ako operacionalizované ciele, ktoré konkrétne vyjadrujú, na akej úrovni má žiak obsahové prvky ovládať. Zároveň sú orientované na vyššie myšlienkové operácie, hlavne na aplikáciu, analýzu, hodnotenie, ale aj tvorivosť. Formulácia operacionalizovaných cieľov vychádza z revidovanej Bloomovej a Niemierkovej taxonómie.

Samotné požiadavky neslúžia na zisťovanie a kontrolu vedomostí a zručností žiakov. Tvoria len základ pre zadania (úlohy) maturitnej skúšky

Obsahovú časť cieľových požiadaviek tvoria pojmy, fakty a vzťahy vybrané z obsahu geografického vzdelávania.

TEMATICKÉ OKRUHY CIEĽOVÝCH POŽIADAVIEK

Tematické okruhy cieľových požiadaviek:

1. Význam geografie pre ľudskú spoločnosť
2. Planéta Zem a jej zobrazovanie
3. Fyzickogeografické regióny Zeme
4. Humánnogeografické regióny sveta
5. Geografia Slovenskej republiky

VÝZNAM GEOGRAFIE PRE ĽUDSKÚ SPOLOČNOSŤ

Obsah:

Pojem geografia, objekt geografie, predmet geografie, krajinná sféra, krajina, fyzickogeografická a humánogeografická sféra, význam geografie pre človeka.

Vedomosti a zručnosti:

- Vysvetliť význam geografie pre ľudskú spoločnosť v minulosti, súčasnosti a budúcnosti., porovnať objekt a predmet geografie v minulosti a v súčasnosti, uviesť ako sa mení geografické myslenie.
- Uviesť konkrétne príklady, kedy geografia pomáha pri riešení problémov v praxi.

PLANÉTA ZEM A JEJ ZOBRAZOVANIE

Obsah:

Zem vo vesmíre (vesmír, galaxia, slnečná sústava, planéty, mesiace, tvar Zeme, veľkosť Zeme, pohyby Zeme a ich dôsledky, rotácia Zeme, slnečný deň, časové pásma, miestny čas, obeh Zeme okolo Slnka a jeho dôsledky, skutočné pohyby Zeme a zdanlivé pohyby Slnka, uhol zemskej osi k rovine obehu, kartografia, mapa, mierka mapy, druhy máp podľa mierky, kartografické zobrazenia (azimutálne, valcové, kužeľové), obsah mapy (topografický, tematický, legenda), charakteristika Mesiaca (veľkosť, vzdialenosť od Zeme), Mesiac a jeho vplyv na Zem. (príliv, odliv, význam slapových javov).

Vedomosti a zručnosti:

- Zakresliť do schémy postavenie Zeme a jej polohu v slnečnej sústave medzi ostatnými objektmi slnečnej sústavy. Uviesť rozdiel medzi pojmami vesmír, galaxia, slnečná sústava, planéty, mesiace.
- Opísať a vysvetliť dôsledky tvaru Zeme na vytvorenie horizontálnej zonálnosti. Zakresliť do schémy dôsledky tvaru Zeme na prírodné pomery.
- Opísať hlavné pohyby Zeme, dobu ich trvania a vysvetliť dôsledky rotácie Zeme na zmenu denného rytmu procesov v krajine. Vysvetliť, aké dôsledky má sklon zemskej osi k rovine obehu na procesy prebiehajúce v krajine.
- Vysvetliť súvislosť medzi uhlovou rýchlosťou rotácie Zeme a časovými pásmami. Na konkrétnych príkladoch ukázať rozdiel medzi pásmovým časom a miestnym časom a zdôvodniť zavedenie pásmového času a jeho význam pre spoločnosť. Prakticky vypočítať rozdiely v miestnych časoch rôznych miest na Zemi, opísať východ a západ slnka v miestnej krajine.
- Analyzovať a zhodnotiť dôsledky nerovnomernej rýchlosti obehu Zeme okolo Slnka, vysvetliť, prečo je leto na severnej pologuli dlhšie a chladnejšie ako leto na južnej pologuli, opísať ako sa v lete mení dĺžka dňa v závislosti od geografickej šírky. Vysvetliť pojmy príslnie, odslnie, porovnať rýchlosť obehu v príslní a odslní a zakresliť schematicky polohu Zeme v príslní a odslní.
- Vysvetliť príčiny vzniku slapových javov, ako sa prejavuje ich vplyv (zhodnotiť pozitívna, resp. negatívna slapových javov pre život človeka a pre hospodárstvo).
- Porovnať využitie rôznych druhov máp v praktickom živote, porovnať základné kartografické zobrazenia.-
- Porovnať mapy toho istého regiónu v rôznych mierkach. Vysvetliť ako sa na nich prejavuje generalizácia.
- Určovať polohu ľubovoľných miest na mape podľa geografických súradníc, počítať vzdialenosti medzi bodmi na mape podľa mierky.

FYZICKOGEOGRAFICKÉ REGIÓNY SVETA

Obsah:

Atmosféra

Atmosféra, meteorológia, význam atmosféry, zloženie a členenie atmosféry, počasie, meteorologické prvky, meteorologické javy, klíma, klimatotvorné činitele, makroklíma, mikroklíma, rozloženie teploty a zrážok na Zemi, teplotné pásma, činitele vplývajúce na rozloženie zrážok, zrážkové pásma, prúdenie vzduchu, vietor, všeobecná cirkulácia ovzdušia, Coriolisova sila, monzúny, pasáty, západné a východné vetry, vzduchové hmoty, atmosférické fronty, cyklóna a anticyklóna, tlakové útvary na polárnom fronte, tropické cyklóny, znaky oceánskeho a kontinentálneho podnebia; hlavné klimatické pásma (podľa Alisova), miestne vetry, teplotný gradient, inverzia teploty, klimatické diagramy, znečistenie ovzdušia, význam ozónovej vrstvy.

Litosféra a georeliéf

Litosféra, zloženie zemského telesa, stavba a vlastnosti zemskej kôry, rozdelenie litosféry (pevninská, oceánska), horniny tvoriace litosféru, litosférické dosky a ich pohyb, dôsledky ich pohybov, vnútorné procesy, vznik pohorí, vulkanizmus, zemetrasenie, vrásové poruchy, príkrovy, planetárne členenie litosféry, stabilné časti pevnín, štíty, platformy, mobilné orogénne zóny, jednotky oceánskeho dna, tvárnosť zemského povrchu, pôsobenie geomorfologických činiteľov, typy georeliéfu.

Hydrosféra

Hydrosféra, voda na Zemi a jej zásoby, svetový oceán a jeho časti, moria, teplota a salinita, dynamika morskej vody, vodstvo súše (povrchové toky, hydrografická sieť, povodie, rozvodie, úmorie, hustota a tvar riečnej siete), vodný stav, prietok, režim odtoku, jazerá, vodné nádrže, ľadovce, stála snehová pokrývka, podpovrchová voda, význam vody pre človeka, problémy v oblastiach s nedostatočnými zásobami vody, príklady riešenia problémov spojených s nedostatkom vody.

Pedosféra

Pedosféra, pôda, pôdotvorné činitele, pôdne horizonty, zloženie pôd, štruktúra a textúra pôdy, reakcia pôdy, humus, úrodnosť pôdy, pôdne druhy, pôdotvorné procesy, pôdne typy, význam pôd pre človeka, ochrana pôdy, problémy spojené s nedostatkom vhodnej pôdy.

Biosféra

Biosféra, krajinný ekosystém, vznik bioklimatických pásiem a ich rozloženie na Zemi, rastlinstvo a živočíšstvo oceánov, vertikálne členenie biosféry, význam biosféry pre človeka, ochrana ekosystémov.

Vedomosti a zručnosti:

- Vyčleniť fyzickogeografické regióny podľa zvoleného fyzickogeografického kritéria, zdôvodniť vybrané kritérium a jednotlivé regióny sveta porovnať. Vysvetliť vzťahy medzi krajinnými prvkami v jednotlivých regiónoch. Uviesť konkrétne príklady regiónov na svete z hľadiska vzťahov medzi krajinnými prvkami.
- Charakterizovať vývoj reliéfu v jednotlivých oblastiach sveta.

- Zhodnotiť podľa mapy zastúpenie jednotlivých povrchových celkov, lokalizovať jednotlivé prvky vertikálnej členitosti. Porovnať podľa mapy zastúpenie povrchových celkov v jednotlivých oblastiach, zdôvodniť ich rozloženie z hľadiska vývoja reliéfu.
- Uviesť príklady pôsobenia vonkajších činiteľov na povrch a porovnať ich v jednotlivých oblastiach. Porovnať vybrané jednotlivé regióny podľa georeliéfu, charakterizovať rozdiely v tvorbe georeliéfu v jednotlivých regiónoch, zamerať sa na vzájomné pôsobenie endogénnych a exogénnych síl. Uviesť konkrétne príklady prejavov vonkajších geomorfologických činiteľov a zhodnotiť ich vplyv tvorbe reliéfu miestnej krajiny.
- Charakterizovať stavebné jednotky oceánskeho dna, uviesť príklady a porovnať jednotlivé časti Zeme. Zhodnotiť hospodársky význam svetového oceána (jeho častí) a nevyhnutnosť jeho ochrany.
- Opísať klimatotvorné činitele, ktoré ovplyvňujú jednotlivé regióny, uviesť konkrétne príklady ich vplyvu na podnebie.
- Analyzovať klimatické diagramy, vysvetliť charakteristiky klimatických diagramov, pracovať so štatistickými údajmi.
- Charakterizovať oblasti intenzívnej sopečnej činnosti a porovnať ju s mapou litosféry (litosférických dosiek) Zeme. Zamerať sa na kladné a záporné dôsledky sopečnej činnosti.
- Uviesť príklady prejavov vonkajších geomorfologických procesov na vybraných regiónoch Zeme a zhodnotiť ich vplyv na krajinu.
- Porovnať vplyv klimatotvorných činiteľov na podnebie jednotlivých oblastí sveta na konkrétnych príkladoch. Porovnať rôzne oblasti sveta podľa ich klimatických diagramov.
- Posúdiť vplyv monzúnov na podnebie južnej, juhovýchodnej a východnej Ázie. Vysvetliť mechanizmus vzniku monzúnov. Určiť oblasti letného a zimného monzúnu. Porovnajete vplyv letného a zimného monzúnu na život obyvateľstva a hospodárstvo štátov v danej oblasti.
- Vysvetliť odlišnosti v klimatických charakteristikách. Porovnať klimatické diagramy vybratých miest v rôznych regiónoch sveta.
- Charakterizovať vplyvy klimatogeografických činiteľov na podnebie jednotlivých oblastí sveta, porovnať ich. Analyzovať hodnoty základných klimatických charakteristík v jednotlivých oblastiach. Podľa štatistických ukazovateľov a grafických znázornení analyzujte hodnoty klimatických charakteristík v jednotlivých oblastiach. Porovnať klimatogeografickú charakteristiku vybraných regiónov.
- Posúdiť klimatotvorné činitele (morské prúdy, horské pásma a i.), ktoré narušujú šírkovú zonálnosť podnebia. Konkretizovať vplyv všeobecnej cirkulácie atmosféry na

podnebie rôznych oblastí sveta (pásma rovníkových tíšín, pasáty, striedanie období sucha a dažďov).

- Porovnať klimatickogeografickú charakteristiku jednotlivých regiónov. Posúďte vplyv pravidelných vetrov, morských prúdov, zemepisnej šírky a nadmorskej výšky na podnebie jednotlivých oblastí sveta.
- Vysvetliť vzájomný vzťah hydrosféry a litosféry v jednotlivých regiónoch, vybrať regióny, ktoré sú podobné a ktoré sú odlišné, zdôvodniť vplyv studených morských prúdov na vznik púští.
- Opísať dôsledky príboja na morské pobrežie, uviesť kladné a záporné prejavy jeho činnosti v rôznych oblastiach sveta.
- Porovnať vplyv morských prúdov na západné a východné pobrežia svetadielov, podľa mapy uviesť ich príklady.
- Opísať a porovnať režim odtoku (rovníkový, monzúnový, dažďovo-oceánsky, ľadovcový) a uviesť, ako režim odtoku ovplyvňuje možnosti hospodárskeho využitia riek.
- Porovnať hospodársky význam riek v rôznych oblastiach sveta.
- Lokalizovať na mape prvky hydrografickej siete. Zhodnotiť socioekonomický význam jednotlivých riek, akú úlohu hrajú v kultúre obyvateľstva a akú v hospodárskom rozvoji v minulosti a v súčasnosti.
- Pomocou mapy opísať horizontálne (šírkové) usporiadanie hlavných pôdnych typov na Zemi a jeho väzby na podnebie.
- Zdôvodniť súvislosti medzi podnebím a hustotou riečnej siete.
- Charakterizovať vertikálnu zonálnosť pôdnych typov. Charakterizovať zonálne a azonálne pôdne typy na príkladoch v miestnej krajine.
- Charakterizovať vznik a rozmiestnenie biocenóz na základe teploty a vlhkosti. Porovnať teploty, množstvo zrážok, pôdne typy, zastúpenie rastlín a živočíchov v bioklimatických pásmach. Zhodnotiť vzťahy vo vybranom krajinnom ekosystéme.
- Vysvetliť prvotnú príčinu členenia biosféry so stúpajúcou nadmorskou výškou. Porovnajte výškové stupne a šírkové vegetačné pásma v rôznych oblastiach sveta.
- Porovnať zákonitosti rozšírenia pôd, rastlinstva, živočíšstva v jednotlivých oblastiach Európy v závislosti od geografickej šírky a nadmorskej výšky.
- Komplexne charakterizovať jednotlivé regióny sveta pomocou tematických máp povrchu, podnebia, pôd, rozmiestnenia rastlinstva a živočíšstva.

- Vysvetliť zákonitosti rozmiestnenia bioklimatických pásiem svetadielov (geografická šírka, nadmorská výška). Zhodnotiť väzby v jednotlivých bioklimatických pásmach v regiónoch.
- Komplexne porovnať jednotlivé typy krajín (podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo, živočíšstvo). Komplexne zhodnotiť konkrétne typy krajín jednotlivých svetadielov (vybrať si ľubovoľné podobné alebo rozdielne).

HUMÁNNOGEOGRAFICKÉ REGIÓNY SVETA

Obsah:

Humánnogeografické regióny sveta, kritériá na vyčlenenie regiónov, počet obyvateľov na Zemi, počet obyvateľov v jednotlivých regiónoch, faktory ovplyvňujúce rast a pokles počtu obyvateľstva, populačná explózia, problémy spojené s populačnou explóziou, rozmiestnenie obyvateľstva, hustota obyvateľstva, predpoklady osídľovania, dynamika obyvateľstva, prirodzený a mechanický pohyb obyvateľstva, demografický cyklus, štruktúra obyvateľstva podľa biologických, ekonomických a kultúrnych znakov v jednotlivých regiónoch, veková pyramída.

Poľnohospodárska výroba, význam poľnohospodárstva pre človeka, činitele ovplyvňujúce lokalizáciu poľnohospodárstva, poľnohospodárska výroba, rastlinná výroba, živočíšna výroba, ťažba nerastných surovín, priemyselná výroba, hlavné oblasti koncentrácie rozmiestnenia priemyslu, doprava, význam dopravy, cestovný ruch, význam cestovného ruchu, druhy a formy cestovného ruchu, oblasti cestovného ruchu, zahraničný obchod, export, import, platobná bilancia, služby.

Osídlenie, sídlo, obec, mestské a vidiecke osídlenie, metropola, aglomerácia, konurbácia, megalopolis, štruktúra sídel, funkcie sídel, urbanizácia.

Vedomosti a zručnosti:

- Vyčleniť humánnogeografické regióny podľa vybraného kritéria. Zdôvodniť výber kritérií, podľa ktorých je možné vyčleňovať regióny na Zemi (kultúrne, hospodárske regióny a i.), porovnať vyčlenené regióny podľa vybraného kritéria.
- Porovnať zaľudnenie rôznych častí sveta a zdôvodniť, ktoré prírodné a hospodárske podmienky ovplyvňujú zaľudnenosť oblastí, zamerať sa na štyri hlavné oblasti koncentrácie obyvateľstva (viac ako 100 obyvateľov na km²).
- Na základe štatistických údajov (pomocou tabuliek) uviesť hodnoty natality, mortality a prirodzeného prírastku pre Zem ako celok, porovnať tieto údaje za jednotlivé oblasti.
- Komplexne zhodnotiť zákonitosti vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva, poznať jednotlivé typy vekových pyramíd, porovnať vybrané vekové pyramídy rôznych štátov
- Na základe údajov zhodnotiť súčasné trendy migrácie obyvateľstva, ich dôvody a možné dôsledky.
- Zhodnotiť konkrétne príklady lokalizácie priemyselnej výroby vo vzťahu k lokalizačným činiteľom. Zhodnotiť, ako ťažba nerastných surovín ohrozuje životné prostredie v jednotlivých častiach sveta, ako ovplyvňujú rozmiestnenie priemyslu lokalizačné činitele, napríklad voda, dostatok pracovných síl, tradície, nerastné suroviny, poľnohospodárske plodiny.
- Porovnať formy a druhy cestovného ruchu a na základe tematických máp zhodnotiť lokalizačné predpoklady. Zostaviť (podľa mapy a literatúry) zoznam miest a oblastí,

kde možno realizovať jednotlivé druhy a formy cestovného ruchu. Uviest' príklady prímorského, horského, kultúrnohistorického cestovného ruchu. Porovnať ich prírodné a kultúrne podmienky podľa jednotlivých foriem cestovného ruchu.

- Zaradiť sídla vo svojom okolí podľa ich funkcií a porovnať ich navzájom.
- Vysvetliť pojem urbanizácia, zdôvodniť jej odlišnosti vo vyspelých a rozvojových regiónoch. Porovnať proces urbanizácie v rozvojových a rozvinutých krajinách, zdôvodniť jej odlišnosti a zhodnotiť tendencie urbanizácie v budúcnosti.

GEOGRAFIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Poloha, prírodné pomery

Obsah:

Matematickogeografická, fyzickogeografická, geopolitická poloha Slovenska; povrchové celky, Karpaty, Panónska panva, horninové zloženie, zastúpenie nerastných surovín, tvorba reliéfu endogénnymi a exogénnymi procesmi, typy reliéfu, geomorfologické členenie, geomorfologické celky; klimatotvorné činitele, prúdenie vzduchových hmôt, polárny front, cyklóny, anticyklóny, stacionárne tlakové útvary, teplota vzduchu, zrážky, podnebné oblasti, počasie v miestnej krajine.

Poloha Slovenska vzhľadom na hlavné európske rozvodie, prvky hydrografickej siete a ich lokalizácia podľa mapy, povodia riek, režim odtoku riek, jazerá (plesá), umelé vodné nádrže, podzemné vody, minerálne a termálne vody; vznik a význam pôdy, rozšírenie pôdnych typov a druhov, horizontálna zonálnosť, výšková zonálnosť, pôdy v miestnej krajine, úrodnosť (bonita) pôd; fyzickogeografické pomery a vplyv človeka na rozmiestnenie rastlinstva a živočíšstva, rastlinné pásmo a výškové stupne rastlinstva, zalesnenosť územia, význam lesa, lužné lesy, živočíšne spoločenstvá, ochrana rastlinstva a živočíšstva, miestna krajina

Vedomosti a zručnosti:

- Vysvetliť súvislosť medzi vytváraním reliéfu v jednotlivých geologických dobách a horninovým zložením geologických pásiem. Pomocou mapy charakterizovať vývoj Karpát a Panónskej panvy v jednotlivých geologických dobách, rozmiestnenie flyšových, jadrových, sopečných pohorí a Panónskej panvy.
- Vymenovať významné nerastné suroviny Slovenska, lokalizovať miesta ich výskytu na mape a posúdiť ich vzťah k horninovému podložiu.
- Opísať geomorfologické procesy, ktoré modelovali reliéf Slovenska a podľa mapy na konkrétnych príkladoch charakterizovať ich vplyv. Uviesť na príkladoch, ktoré geomorfologické procesy formovali reliéf.
- Identifikovať geomorfologické celky v miestnej krajine. Uviesť lokalizáciu geomorfologických celkov miestnej krajiny konkrétne v teréne.
- Vymenovať klimatotvorné činitele a charakterizovať špecifiká ich pôsobenia na území Slovenska. Opísať vplyv vzduchových hmôt a stacionárnych tlakových útvarov na podnebie (počasie) SR, analyzovať dôsledky polohy Slovenska blízko polárneho frontu, charakterizovať počasie pri cyklonálnej a anticyklonálnej situácii v lete a zime.
- Podľa mapy určiť priemernú ročnú teplotu oblastí Slovenska, ročný chod teplôt, charakterizovať teplotný gradient a vznik teplotnej inverzie. Na základe štatistických údajov a klimatických diagramov porovnať klimatické hodnoty jednotlivých oblastí Slovenska.
- Uviesť priemerné množstvo zrážok a zdôvodniť nerovnomerné rozloženie zrážok v priebehu roka na území Slovenska. Podľa mapy určiť a porovnať podnebné oblasti Slovenska (teploty, zrážky a i.). Podľa štatistických údajov porovnať jednotlivé oblasti

Slovenska podľa množstva zrážok a zdôvodnite rozčlenenie Slovenska podľa množstva zrážok.

- Zaradiť miestnu krajinu do podnebnnej oblasti a charakterizovať jeho podnebné špecifiká. V teréne lokalizovať rieky (povodie, režim odtoku), vodné plochy a zásoby podzemnej vody v miestnej krajine.
- Určiť vybrané rieky na mape .
- Zdôvodniť nerovnomerné rozloženie zásob podzemnej vody. Vysvetlite súvis medzi rozložením podzemných vôd a geologickou stavbou územia (flyš, vápenec, nánosy štrku).
- Vymenovať pôdne druhy a ich rozmiestnenie na území Slovenska, vysvetliť usporiadanie pôdných typov (vertikálna zonálnosť, predhorská zonálnosť) a určiť azonálne pôdne typy. Poznať súvislosti medzi podnebím, vodstvom, geologickým podložím a pôdnymi druhmi a pôdnymi typmi v miestnej krajine.
- Analyzovať fyzickogeografické činitele a mechanizmus ich vplyvu na rozšírenie rastlinných druhov.
- Porovnať jednotlivé oblasti na Slovensku podľa druhov rastlinstva a živočíšstva v súvislosti s rozložením podnebia a pôd.
- Charakterizovať typických zástupcov rastlinstva a živočíšstva v jednotlivých výškových stupňoch.
- Uviesť rozčlenenie faunistických oblastí a ich väzby na nadmorskú výšku, teploty, množstvo zrážok, pôdne typy.
- Zhodnotiť zásahy človeka do prirodzenej vegetácie v minulosti a na modelových príkladoch (lužné lesy, miestna krajina) poukázať na dôsledky v súčasnosti. výrub, priemyselné emisie, zdravé porasty).

Obyvateľstvo a sídla

Obsah:

Vývoj osídlenia, počet obyvateľov, rast počtu obyvateľstva, štruktúra obyvateľstva podľa veku, zamestnanosti, národnosti, náboženstva, sídla, sídelná štruktúra, urbanizácia, sídla a ich lokalizácia.

Požiadavky na vedomosti a zručnosti:

- Vysvetliť vplyv prírodných a socioekonomických podmienok na osídlenie územia v historických súvislostiach. Opísať historický vývoj osídľovania územia Slovenska a podmienky, ktoré ho ovplyvnili.
- Analyzovať tematické mapy (hustota zaľudnenia, národnostné zloženie a i.) Slovenska a zaradiť oblasti Slovenska podľa týchto ukazovateľov.

- Charakterizovať súčasný prirodzený prírastok na Slovensku a zdôvodniť jeho zmeny za ostatné desaťročia. Podľa tabuliek porovnať natalitu, mortalitu, prirodzený prírastok v jednotlivých oblastiach Slovenska.
- Na základe diagramu charakterizovať percentuálne vyjadrenie počtu obyvateľov patriacich k jednotlivým národnostným menšinám
- Opísať sídla z hľadiska ich kultúrneho alebo hospodárskeho významu. Zhodnotiť tendencie urbanizácie Slovenska v najbližších rokoch.

Hospodárstvo a služby

Obsah:

Charakteristika hospodárstva a jeho vývoj, poľnohospodárska výroba a oblasti poľnohospodárskej výroby, priemyselná výroba a oblasti priemyselnej výroby, doprava, služby, zahraničný obchod, cestovný ruch, možnosti rozvoja cestovného ruchu.

Vedomosti a zručnosti:

- Zhodnotiť vývoj priemyselnej výroby v jednotlivých oblastiach Slovenska a v miestnej krajine.
- Zhodnotiť hospodársky význam lesov a ich využitie na území Slovenska, negatívne dôsledky odlesnenia v jednotlivých oblastiach Slovenska a ich vplyv na prírodné pomery a na hospodársky potenciál, opísať poľnohospodárstvo (lesné hospodárstvo) v miestnej krajine.
- Podľa mapy určiť smer hlavných trás železničnej, vodnej, cestnej a potrubnej dopravy na Slovensku, posúdiť stav jednotlivých druhov dopravy.
- Na základe štatistických údajov zhodnotiť štruktúru zahraničného obchodu Slovenska. Charakterizovať zahraničný obchod Slovenska.
- Charakterizovať oblasti s možnosťami využitia pre jednotlivé druhy a formy cestovného ruchu. Zhodnotiť možnosti cestovného ruchu v miestnej krajine, formy cestovného ruchu, ktoré sa môžu realizovať v miestnej krajine.
- Uviesť oblasti Slovenska s narušeným životným prostredím, zhodnotiť dôvody ohrozenia. Posúdiť faktory ohrozujúce životné prostredie miestnej krajiny.